

Justitiedepartementet

Yttrande över betänkandet Gode män och förvaltare – en översyn (SOU 2021:36)

Ju2021/01883

Tingsrätten ser positivt på den översyn som gjorts och de förslag som lämnats. Tingsrätten har två synpunkter utifrån de intressen som domstolen har att beakta.

Avsnitt 22.7.1 Överförmyndarnämnden ska besluta i ärenden om godmanskap enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken

Vi instämmer i förslaget att överförmyndarnämnden ges beslutanderätt i ärenden om anordnande, jämkning och upphörande av godmanskap. Vi anser emellertid att rätten även fortsättningsvis ska ha rätt att som första instans besluta i samma frågor även om de inte är tvistiga, förutsatt att frågan uppstår inom ramen för ett ärende om anordnade/upphörande av förvaltare.

Exempelvis kan, i ärende om anordnande av förvaltare, fråga uppstå om godmanskap är tillräckligt för att tillgodose den enskildes hjälpbehov i viss del. Rätten bör i sådant fall inte vara förhindrad att anordna förvaltare i viss del och godmanskap i annan del. Det förekommer också att samtliga parter är ense om att förvaltare ska upphöra i viss del eller i sin helhet och att ställföreträdarskapet i stället ska ersättas med godmanskap. Rätten bör även i ett sådant fall ha rätt att anordna godmanskap när förvaltare upphävs. Det är angeläget att den enskilde inte utsätts för fler processer än vad som är oundgängligen nödvändigt och att den enskilde har möjlighet att få sitt ställföreträdarskap fastställt vid en och samma prövning.

Avsnitt 22.3.3 och 22.7.2 Fråga om entledigande enligt 11 kap. 19 a § föräldrabalken

Fråga om entledigande av god man/förvaltare prövas av överförmyndarnämnden som första instans förutom såvitt avser entledigande enligt 11 kap. 19 a § föräldrabalken. Det har inte lämnats något förslag på ändring av den ordningen.

Vi anser att rätten bör ha möjlighet att entlediga en god man/förvaltare även i andra fall än de som avses i 19 a §. Det bör kunna ske i de fall då rätten beslutar om en ändring av ställföreträdarskapets utformning.

Behovet för den enskilde att rätten får entlediga en ställföreträdare uppstår exempelvis när rätten ska anordna förvaltarskap i viss del för en enskild som sedan tidigare har en god man i viss eller samtliga delar och det inte är den gode mannen som föreslås som förvaltare. Rätten, som då exempelvis beslutar att anordna förvaltarskap avseende förvalta egendom och samtidigt förordnar en förvaltare i den delen, är enligt gällande rätt förhindrad att entlediga den gode mannen från uppdraget som god man avseende bevaka rätt och sörja för person och i stället förordna den nya ställföreträdaren (den person som utsetts som förvaltare) som god man i resterande delar, trots att samtliga parter ofta är ense om att så bör ske. I stället ankommer det på överförmyndaren att, efter rättens beslut, entlediga den gode mannen från uppdraget och förordna den nya ställföreträdaren som god man. På samma sätt som ovan är det angeläget att den enskilde inte utsätts för fler processer än vad som är oundgängligen nödvändigt och en sådan ordning vore också resursbesparande eftersom ytterligare processer inte krävs.

Detta yttrande har beslutats av tingsrättslagmannen Björn Lindén efter föredragning av tingsfiskalerna Ellinor Gustavsson och Sofie Hansson. Vid föredragning har även chefsrådmannen Anders Domert och tingsfiskalerna Camilla Limrell och Virginia Gräsman närvarat.

Björn Lindén

Ellinor Gustavsson och Sofie Hansson